

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	27392 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

15.07.2020 р.

Справа № 0437/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Василь Лопушняк – головуючий,
Власенко Володимир Анатолійович,
Вовк Стах Осипович,
Геник Ярослав Вячеславович,
Іванова Ірина Євгенівна,
Пастухов Валерій Іванович,
Роман Василюшин,
Сатарова Тетяна Миколаївна,
Тарасюк Сергій Іванович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	27392
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Загалом простежується відповідність цілей освітньої програми місії та стратегії розвитку ЗВО.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У відомостях про самооцінювання та у звіті експертної групи зазначено про важливу роль роботодавців у формуванні освітніх компонент навчального плану, зокрема наведено три відповідні рецензії від роботодавців. Однак, згадані рекомендації мають відношення вже до освітньої програми 2020 року, підтверджені, що цілі освітньої програми та програмні результати навчання враховують позиції та потреби стейкхолдерів у діючій освітній програмі немає. А наведений протокол № 5 від 5 листопада 2019 року підтверджує певну формальність підходу ЗВО до цього питання, оскільки на цьому засіданні вперше озвучено про необхідність удосконалення змісту освітньої програми, бо так того вимагає Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, із залученням роботодавців. До цього таке питання не було актуальним. Наразі також нема підтверджені врахування цих пропозицій у новій редакції ОП, оскільки її проект станом на 30 червня 2020 року відсутній на сайті ЗВО.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак сучасні тенденції розвитку спеціальності потребують врахування адаптації лісового господарства до наявних кліматичних змін, що особливо актуально для умов Українських Карпат. У діючій освітній програмі ці аспекти ще не враховані.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак представлена в освітній програмі структурно-логічна схема є не інформативною, й не дозволяє цілком об'єктивно оцінити можливість. При цьому простежується цілком формальний підхід до розробки освітньої програми, у тому числі й її відповідності Стандарту вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що затверджений і введений в дію наказом Міністра освіти і науки України за № 1342 від 05.12.2018 р. Підтвердженням цьому слугує те, що у згаданій освітній програмі наявні два навчальних компоненти (спецпрактикум з лісового господарства й виробнича практика), які, на думку розробників, забезпечують набуття всіх визначених Стандартом компетентностей (як загальних, так і фахових), у тому числі таких як Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності; Здатність спілкуватися іноземною мовою. Також вони забезпечують набуття практично усіх програмних результатів навчання.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг ОП 2019 року становить 180 кредитів ЄКТС для здобувачів ВО, що вступають на базі ОКР «Молодший спеціаліст», оскільки програма орієнтована виключно на випускників коледжів. Однак у відомостях про самооцінювання ОП чомусь наведено обсяг 120 кредитів ЄКТС, що вказує на певний формальний підхід до їхнього заповнення.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Змістовне наповнення ОП є досить структурованим, якщо не враховувати не досить якісну візуалізацію структурно-логічної схеми, що значно ускладнює відповідний аналіз. Однак варто зазначити наявність значно вагоміших невідповідностей у напрямі досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. Окрім зауваження, яке вже представлено у пункті 1.4, варто зазначити, що такий результат навчання як «Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму» забезпечується такими дисциплінами як Іноземна мова, Ботаніка, Зоологія, Екологія рослин з основами фізіології, Лісівництво з основами лісознавства, Маркетинг у лісовому господарстві, Курсова робота, Організація лісгосподарського виробництва, Економіка лісового господарства, Випускна кваліфікаційна робота, що вказує на наявність формального підходу до розроблення ОП. На це вказує і забезпечення фахових результатів навчання такою дисципліною, як «Фізичне виховання» та наявність інших невідповідностей, які зазначені у звіті експертної групи.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак зміст ОП потребує значного доопрацювання, оскільки простежується дублювання значної кількості тем у межах різних навчальних дисциплін, зокрема така дисципліна як «Спецпрактикум з лісового господарства», яка має 9 кредитів ЄКТС у своїй структурі містить теми занять, що також викладаються (згідно наведених силабусів) у межах таких початкових дисциплін як «Лісівництво», «Лісові культури», «Економіка лісового господарства», «Лісова пірелогія» тощо.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

У ЗВО існує певна нормативна база, яка регламентує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами ВО, однак відповідні положення практично неможливо знайти на офіційній сторінці ЗВО. Їхня наявність підтверджується активними посиланнями у звіті експертної групи. При цьому, питання вибірковості, яке є критичним у процесі надання можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії, потребує значного удосконалення. Зокрема, у ЗВО ще існують тенденції використання фіктивного вибору дисциплін, коли студенти обирають одну, з двох, практично однакових за змістом дисциплін. Наприклад: Природно-заповідна справа / Охорона природи; Транспорт лісу / Лісові дороги; Недревні ресурси лісу / Підсочка лісу (остання є складовою недревних ресурсів лісу, і нині практично не здійснюється у практиці лісового господарства України). Також є варіанти вибору різних на напрямом дисциплін (Основи наукових досліджень у лісовому господарстві / Релігієзнавство), які у освітній програмі забезпечують (посилують) набуття однакових результатів навчання, що є цілком нелогічно.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

-

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак відсутня відповідна доказова база (Інформація у силабусах навчальних дисциплін, програмах практик тощо), яка б підтвердила системність у набутті здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Наразі це питання потребує вирішення, хоча, на думку експертної групи, певні напрацювання у ЗВО уже є.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

-

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

-

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Наявність договорів не підтверджує реальності впровадження підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, оскільки відсутні реальні механізми прописані у відповідних положення ЗВО щодо особливості реалізації такої підготовки. У договорі відсутні чіткі програмні результати навчання, які студент здобуде у результаті такої освіти. Освітня програма теж не унормовує, які саме освітні компоненти можуть бути опрацьовані у результаті дуальної освіти і які компетентності це забезпечить. Наразі такий підхід більше нагадує навчання за індивідуальним графіком, а не дуальне навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

-

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

-

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

-

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Питання неформальної освіти у ЗВО врегульовані відповідним положенням, однак згадане положення носить досить загальний характер. У силабусах навчальних дисциплін відсутня інформація щодо визнання результатів здобутих у неформальній освіті, хоча вони, у першу чергу, мають відношення саме до конкретних навчальних дисциплін.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Порушення права студентів на повноцінний вибір навчальних дисциплін, про що згадано у підрозділі 2.4 не підтверджує вимоги студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Представлені на сайті ЗВО силабуси навчальних дисциплін часто не містять системи оцінювання. У силабусах відсутня інформація про визнання результатів здобутих у неформальній освіті. Також відсутня інформація щодо дотримання академічної доброчесності, що вказує на певні недоліки у формуванні культури академічної доброчесності.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень у лісовому господарстві», яка є вибірковою, не слугує підтвердженням наявності у ЗВО поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. З інформації наведеної на офіційній сторінці випускової кафедри, студенти не досить активно приймають участь у роботі різних наукових конференцій, також немає підтверджень залучення студентів до виконання науково-дослідних робіт кафедри.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Певні позитивні аспекти у цьому контексті ЗВО демонструє. Однак, варто зазначити, що НПП кафедри не виконують жодної бюджетної НДР за науковим спрямуванням «Лісове господарство» (всі НДР мають ботанічне спрямування і відносяться до спеціальності 091 – Біологія). Таке становище ставить під сумнів належну здатність НПП випускової кафедри оновлювати зміст освіти на основі наукових досягнень у лісівничій науці.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак на сторінці кафедри зазначено, що «В рамках угод про співпрацю між ЧНУ та закордонними навчальними закладами викладачі кафедри проводили і проводять спільні наукові дослідження з ботаніками закордонних наукових установ». Це твердження вказує на відсутність наукових досліджень пов'язаних з інтернаціоналізацією науки у напрямі лісового господарства.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти мають бути чіткими, зрозумілими й представленими у силабусах навчальних дисциплін.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

-

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Зальні правила проведення контрольних заходів та інші аспекти пов'язані з цим процесом дійсно унормовані низкою положень ЗВО. Однак згадані положення на офіційній сторінці ЗВО знайти практично неможливо. Їхня наявність підтверджується тільки активними посиланнями у звіті експертної групи.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Питання академічної доброчесності у ЗВО на етапі становлення, уже наявні певні положення, які регулюють це питання, однак у більшості випадків акцентується увага лише на запобіганні плагіату. Результати опитування студентів (є у вільному доступі на сайті ЗВО) вказують на ймовірність не розуміння ними суті питання академічної доброчесності, адже всі (100 %) відповіли, що відсутні порушення академічної доброчесності, або опитування мало формальний характер. На сьогодні практично у всіх ЗВО є окремі порушення академічної доброчесності, адже українські студенти тільки на шляху розуміння негативного впливу для їхнього фахового рівня таких елементів навчального процесу як списування, виконання на замовлення курсових та дипломних робіт тощо. На даному етапі головне не приховати наявності таких явищ, а вжити заходів для їх унеможливлення у майбутньому.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Варто зазначити, що у складі випускової кафедри ботаніки, лісового і садово-паркового господарства відсутні штатні науково-педагогічні працівники, які мають наукові ступені за спеціальностями лісівничого профілю: 06.03.01; 06.03.02; 06.03.03. У штаті кафедри, за сумісництвом, працює лише один кандидат сільськогосподарських наук (06.03.01) (Яковишин В.М.) та залучений НПП з іншої кафедри (06.03.03) (Данілова О.М.), які виконують обмежене навантаження. Загалом склад кафедри може повноцінно забезпечувати підготовку фахівців за спеціальністю 91 – Біологія, оскільки понад 98 % у сіх НПП мають науковий ступінь зі спеціальності «Ботаніка», що відповідає спеціальності 091 – Біологія, а не 205 – Лісове господарство. У зв'язку з цим, академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, не дозволяє стверджувати, що вони здатні забезпечити досягнення визначених відповідною програмою (Лісове господарство) цілей та програмних результатів навчання.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

За формалізацією процедур, зміст відповідає вимогам підкритерію, однак при конкурсному доборі викладачів, їхня академічна кваліфікація й її відповідність спеціальності 205, на жаль не враховується. Це вказує на системні проблеми із формування належного кадрового потенціалу.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Загалом відповідає змісту підкритерію, хоча підтверджень на сайті ЗВО фактів залучення роботодавців до освітньої діяльності нема.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Загалом відповідає змісту підкритерію, хоча варто зазначити, що згаданий Ковальський А.Й., який має значний практичний досвід, уже тривалий час займається виключно педагогічною діяльністю, при цьому практично не здійснює активної наукової роботи у цьому напрямі. Щодо Яковишина В.М., то варто зазначити, відсутності у нього особистих наукових праць за 5 річний період (окрім загально кафедральних групових публікацій).

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак професійний розвиток викладачів відбувається в основному тільки для розвитку ботанічного спрямування, а не лісового господарства.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

-

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак потребує підсилення для розвитку освітньої спеціальності «Лісове господарство».

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

-

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

-

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

-

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

-

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

-

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак на сайті ЗВО та випускової кафедри відсутнє підтвердження процесу моніторингу та оновлення змісту освітньої програми у 2018 та 2019 роках, окрім тих, що вимагали узгодження її з відповідним стандартом вищої освіти.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

У відомостях про самооцінювання та у звіті експертної групи декларується активна участь студентів у перегляді освітньої програми. Ці твердження є також і у результатах анкетування, що представлені на сайті ЗВО. При цьому, у згаданих матеріалах відсутня конкретна інформація, про пропозиції студентів щодо покращення змісту ОП і яким чином були враховані (чи обґрунтовано не враховані) ці пропозиції. Підтвердженень наявності реального процесу такої участі студентів у процесів перегляду ОП недостатньо.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У звіті експертної групи за посиланням на сайт ЗВО акцентується увага на результатах опитування стейкхолдерів щодо їхньої участі у процесі перегляду освітньої програми, зокрема наявні три рецензії роботодавців, які містять певні рекомендації щодо удосконалення змісту освітньої програми. Однак, є певний сумнів, щодо реальності такого

рецензування. Зокрема, рецензенти пропонують зменшити чи збільшити кількість кредитів ЄКТС для окремих дисциплін, а не покращити їхню змістовну складову щодо існуючих сучасних практик. Наразі важко уявити, що практики лісгосподарського виробництва досить добре оперують питаннями розподілу кредитів на особливостями формування навчальних планів.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

-

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Процес реагування на виявлені недоліки у освітній програмі підтверджується низкою положень. Однак, не відображено конкретного механізму реалізації цього процесу на посиленням на конкретні недоліки, які були виправлені. Підтверджен наявності реального процесу реагування на виявлені недоліки недостатньо. Наразі на сайті ЗВО відсутній проект освітньої програми «Лісове господарство» на 2020-2021 навчальний рік, що унеможливило відстеження процесу врахування недоліків про які згадували різні стейкхолдери.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

-

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Наведені раніше зауваження (до попередніх підкритеріїв) вказують, що на формування культури якості у ЗВО потрібно ще докласти зусиль усім учасникам освітнього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Положення та процедури, що регулюють освітню діяльність у межах цієї ОП представлені у обмеженому для доступу режимі, що ускладнює їх доступність для учасників освітнього процесу.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проект із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Загалом відповідає змісту підкритерію, окрім зауважень наведених у підкритерію 8.5.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті ЗВО недостатньо інформації, яка б ілюструвала реальні процеси у межах освітньої програми (текстові та фото повідомлення щодо навчального процесу, практичної підготовки, результатів засідань різних рад й комісій щодо покращення змісту ОП тощо).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

ЗВО варто активізувати залучення роботодавців для проектування та перегляду освітньої програми для посилення змісту програми загалом та окремих освітніх компонентів, а не для визначення обсягів цих складових у кредитах ЄКТС. Також слід звернути увагу на сучасні тенденції розвитку спеціальності, зокрема врахування адаптації лісового господарства Українських Карпат до наявних кліматичних змін. Освітню програму необхідно скорегувати у напрямі удосконалення структурно-логічної схеми та забезпечення відповідності програмних результатів навчання з стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти, що затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 05.12.2018 р. № 1342.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ЗВО варто активізувати роботу щодо удосконалення структури та змісту освітньої програми у напрямі належного забезпечення досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання (у тому числі щодо соціальних навичок), враховуючи зауваження експертної групи та Галузевої експертної ради. Також необхідно переглянути змістовне наповнення окремих освітніх компонентів, усунувши дублювання тем у різних навчальних дисциплінах. Необхідно також забезпечити належне формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами ВО, усунувши наявний формалізм та певну фіктивність у цьому процесі. Потребує також формалізації (розроблення положень та механізмів) процес впровадження підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ЗВО слід конкретизувати у силабусах навчальних дисциплін питання визнання результатів здобутих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ЗВО варто працювати на удосконаленням студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи, у тому числі, здійснивши передумови для вільного вибору навчальних дисциплін у межах визначених законодавством. Активізувати участь студентів та науково-педагогічних працівників у роботі різних наукових конференцій та залучати їх до виконання науково-дослідних робіт за спеціальністю «Лісове господарство». Варто також активізувати міжнародну діяльність через участь у спільних лісівничих дослідженнях. Для підвищення якості викладання за освітньою програмою, слід враховувати науковий потенціал викладачів та пропонувати їм для викладання навчальні дисципліни за напрямом їх наукових досліджень.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ЗВО варто унормувати питання інформування здобувачів щодо оцінювання та академічної доброчесності, зокрема у силабусах навчальних дисциплін. Також необхідно звернути увагу на популяризацію академічної доброчесності на всіх етапах освітнього процесу.

Критерій 6. Людські ресурси

ЗВО варто залучити до складу випускової кафедри ботаніки, лісового і садово-паркового господарства штатних науково-педагогічних працівників, які мають наукові ступені за спеціальностями лісівничого профілю: 06.03.01; 06.03.02; 06.03.03., що дозволить підвищити якість освітнього процесу у межах освітньої програми «Лісове господарство». Також необхідно активізувати наукову роботу НПП випускової кафедри за лісівничим спрямуванням, у тому числі й у напрямі інтернаціоналізації наукових досліджень. Слід робити акцент на максимізацію підвищення наукової кваліфікації штатних співробітників через вступ до аспірантури за відповідною спеціальністю (205 – Лісове господарство).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ЗВО необхідно направити зусилля на постійне оновлення матеріально технічної бази з врахуванням сучасних тенденцій розвитку лісівничої практики, зокрема у напрямі діджиталізації лісгосподарського виробництва.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

За сайті ЗВО варто розміщувати інформацію про студентські ініціативи щодо покращення змісту освітньої програми для стимулювання їх зацікавленості впливати за формування їх фахового рівня. Також необхідно активізувати залучення роботодавців для підготовки пропозицій щодо удосконалення змісту освітньої програми.

Критерій 9. Прозорість та публічність

ЗВО варто сконцентрувати всі положення, що регулюють навчальну діяльність у єдиному розділі на сайті. На сайті ЗВО варто збільшити кількість інформації, яка б ілюструвала реальні процеси у межах освітньої програми (текстові та фото повідомлення щодо навчального процесу, практичної підготовки, результатів засідань різних рад й комісій щодо покращення змісту ОП тощо). Публічність згаданих процесів необхідно значно підвищити через перегляд стратегії функціонування сайту ЗВО.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ